IV. *Tractatulus de* Ambaro, *a Reverendo D. D. G. J.* Camello, *communicatus D.* Jacobo Petiverio *Societatis Regiæ* Socio.

AVicenna ſcribit, *Ambarum* fungorum in rupibus, ac arboribus more in Maris Alveo generari. *Alii* non ſecus, ac in terra fungos ſuper marinas enaſci aquas. *Hieronymus* à *Huerta* in Annotationibus Traductionis *Plinii*, certas aſſerit eſſe algas, ſeu excrementitias maſſas ſuper Maris aquas in forma fungorum enatas, quæ recenter collectæ inodoræ, nec fragrantiam ſpirant, donec curentur: Nec bituminis genus, aut balænæ eſſe ſemen eò quod iſta ſemel indurata, nequaquam ut *Legitimum Ambarum* rareſieri queant. *Jonatius Alzina* in Hiſt. *Biſai.* eò quod aliquando & balæna evomatur, in ea nonnunquam inveniatur, & at *Indius* Taeſa bonganſiſo, *i. e.* excrementum balænæ *vocetur: Ambari* materiam algas, ſeu plantas eſſe marinas reſinoſas, aut reſinam maris in fundo creſcentium arborum, aut ex jam putridis algis, ac maris recrementis enatam mucilaginem a balænis depaſtam conjecturatur. *Nicolaus Monardes* bituminis genus ex fontibus in alto mari manans, quod & *Guili.* du *Wallig.* defendit. *Alii*, & *Simon Sethi* in diverſis ſcaturire locis, & eſſe ejus fontes ut bituminis. *Garcias ab Orta* opinatur veriſimiliter Inſulas, aut terras ſimilis c. *Ambaro* formæ inveniri. *Ferd. Lopez. Caſtanneda* Avium *Inſulæ* de *Maldiva*, quæ herbis paſcuntur odoriferis eſſe ſtercus. *Car. Cluſio* narravit *Servatius Marel* eſſe recrementa in veræ balænæ ventriculo congeſta ex materia viſcoſa. *Alii* ex Piſce *Azelo* devoratum proximè dorſi ſpinam eximi. *Ferd. Caſtrillo* liquorem piſcium collectum circa eorum eſophagum, ut *Braſilia* reduces teſtantur.

tur. *Fran. Combes* Iolo *Incolas* excrementum esse piscis *Gadiamina*, qui differens, & balæna major est, narrare refert. *a* ‖ *Alii* ex fructu quodam odorato a balæna devorato fieri volunt. *Alii* sperma, *alii* hepar, *alii* cum Sinis (qui illud *Hay ano say*, vocant, *i. e.* preservans vestimenta à Tinea) excrementum balænæ, nonnulli maris spumam esse contendunt. *Ctesias* apud *Arist.* ·Semen *Elephantis*. *Fuchsius* factitium ex ligno aloes, Zibetho, Styrace & Ladano. Indi *Lutai* apud *Combes*, ex arboris marinæ, maximæ & aromaticæ muscosis, viscosisve fieri adherentiis aut acrementis. *Alii*, & hi prudentiores ex ejusdem arboris resina, cui opinioni & ipse author accedit, adjiciendo *Ambarum crudum* odoris esse expers, & adeo *Pilis* (Amygdalo-pistacea est) resinæ simile esse, & uti hanc facile inflammabile, ut multi incauti decepti avaritiæ suæ debitas luerint pœnas. *Hieronymus* à *Huerta* opinionem esse quorundam, *Ambarum* resinam l. gummi esse arborum, aut Pini resinam. *Thomas Bartholinus* in Actis Medico-Philosophicis *Haffniensibus* Anni 1673. Obs. 122. f. 306. † eosdem cum succino habere affirmat natales, (postquam videlicet comprobasset *Succinum* arborum esse resinam) nec dubium esse arbores odoratas in novo orbe similes profundere succos. *Tacitus* ut orientis arbores *Thura*, & *Balsama* (cur non & *Ambarum* ?) ità & occidentis credibile sudare succinum scribit. Ex his omnibus opinionibus & conjecturis, quis opinioni, *Ambari* originem ab arboribus deducentium, utpote verisimili ac probabiliori non subscribit ? More fungorum etenim generari valde dubium est. Algas, aut maris recrementitiam putrilaginem materiam esse posse *Ambari*, non facilè crediderim. Herbas aut arbores resiniferas in ipso mari enasci necdum constat. Bituminis, aut terræ genus esse, non est verisimile. Fictitium esse, falsum est. Avium stercus, Elephantis semen, Balænæ, aut alterius Piscis esse liquorem, hepar, sperma, aut excrementum, fabulosum videtur. A *Balænis* nihilominus, aut aliis Cetaceis, aliquando Ambarum tanquam nutritioni prorsus

a *Joe: Leon* in Desc. *Africæ* Piscem *Amba-ra* Ambarum *ejicere scribit.*

† Quod & *Odoardus Barbosa* Annotat.

sus ineptum evomi, (quod & *Odoardus Barbosa* annotat) in earumve esophago, aut ventriculo nonnunquam ut indigestibile inveniri lubens concesserim, siquidem hujuscemodi monstrua oblatas offas, nequaquam ut pueri poma diligere, aut prælibare solent, sed quicquid faucium eorum hiatui influxerit, ingurgitant. * Resinosum itaque salvo aliorum judicio liquorem, quem *Indi* variarum provinciarum *Agacabac* l. *Hagac-hac. Bintogo* l. *Bintoco. Apitono*. & *Malibabo. Cayancang.* & *Bolotic* alii vocant, quemve unum eundémve cum eâ siccâ, & induratâ resinâ, quæ mihi de montibus *Ilocos*, & *Paynan* in magnis alata fuit fragmentis, esse judico: *Ambari* legitimam materiam esse suspicor. Verùm tempestuosâ obortâ procella, & pluviarum continuatione, universali factâ inundatione à mediterraneis latebris, ac & spineta inaccessibilium montium jugis, torrentium impetuoso, ac versabundo cursu præcipitanter in mare delatum, ibidémque a decumana fluctuum exagitatione, & concussione æstuante marina aqua non nihil emollitum ac elotum, beneficio particularum Salis marini, nec non Solis demum accedentibus ardentissimis radiis, itâ immutatum, elaboratum ac præparatum, ut tandem placato turbine ad littus refluis propulsus fluctibus à resina recenter ex arbore collecta, aut etiam tractu temporis in montanis desiccatâ, distinctissimam violento nempe hocce beneficio acquisitam præseferat formam *, eamve prouti scilicet, plusve minusve temporis aqua marina maceratus, fluctuum concussione elotus, ac Solis excoctus, seu dealbatus fuerit ardore, magis aut minus candidam. Verùm communiter non nisi postquam Pluviarum continuatione mediterranea inundentur, & terribilium ventorum furia exagitatam fuerit mare, horrenda fluctuum concussione abyssos ipsos, & sinuum ac concavitatum latebras everrendo sordes tanti ponderis in littus rejiciuntur. Hujus conjecturæ certum, & evidens præbent. Argumentum Anno 1694. Januario *Manilam* allata *Ambari* frusta grandiora, solida, pura & hetogeneis carentia, in littore circa *Palagpag* collecta. (Nota, post sub finem *Februarii* 1693. horribilem exortam

* Ipsum l. consimilem.

Barbosa aeri, Soli, & Lunæ continuò expositum resinare tradit.

tam turbinem) erant autem *partim* coloris opacioris *succini flavi*, seu facie gummi *Arabicæ*: vitro cristallino vix non pellucidiori de *Ilocos* missæ resinæ magis in luteum vergentia: Resinæ verò de *Paynan* allatæ propemodum similia, sed minus odora, usta videlicet, igne ut hæc & altera facile liquescentia, & lapideæ ferme duritiei, ità ut nec Culter nec dentes signum imprimerent. *Partim* seu latere uno ex candido grisea, varie fissa, friabilia quidem, sed omni hucusque à me viso *Ambaro* solidiora. Pro *Ambaro* autem omnium optimo genuino, & legitimo divendita fuerunt. Huic meæ opinioni non invitus objecerat adversarius, non posse esse *Ambarum* hujuscemodi arborum resinam, eò quod frusta maxima reperta fuerint, cui respondebam fieri posse, ut varii hujus resinæ glumi obvios inter fluctuum recursus, aut etiam torrentium decursus, utpote homogenei, & tenaces socientur, sibi cohæreant aglutinentur, & in frusta majora denique abeant, ac conglomerentur. Et quid ni magna possibile est reperiri hujuscemodi resinæ frusta, cum hujates montes arbores resiniferas incredibilis alant vertitatis, & ad *Pilis* & *Lauvan* caudices sæpius centenarii colligantur resinæ, & fragmenta de *Ilocos* ac *Paynan* allatæ resinæ sanè maximum fuisse glomum, unde desumpta fuerant, testentur. *Fran. Combes* in *Hist.* Insularum *Mindanai* f. 15. refert in littore *Iolò*. (*Batavis* Insula *Margarifera*) fuisse repertum frustum *Ambari*, bovini corporis trunco majus, sed resinæ ordinariæ locô vix non fuisse consumptum. *Idem* referre videtur *Fran. Colin* in *Historia Philipinarum* f. 49. scribens circa *Insulam Iolò* frustum *Ambari*, grisei, & optimi inventum fuisse ultra ducentas libras pendens. Et idem *Ignatius Alzina* in *Hist. Bysaiarum* recensere puto, qui dicit in *Iolò* frustum fuisse collectum corpore humano crassius, & duplo longius, vilique ob copiam distractum fuisse pretio. An. 1632. ad promontorium *Sancti Spiritus* in Costa de *Igbabao* ambari fragmentum 55 circiter librarum inventum fuit, cujus uncia 30 Imp. quia sanè optimum fuit, divenditum est.

Indus

Indus ſiquidem, cui ſors obtigerat tres impleverat corbes, quorum duos ob cognitionis, & exinde eſtimationis defectum, domûs ſuæ illuminandi gratia, reſinæ loco inſumpſerat. (his uſibus Antiquitus, plerumque *Byſaianis*, Ambarum à reſina non diſtinguendo deſerviebat.) idem facturus cum corbe tertio, niſi hoſpes magis verſatus ex odoris fragrantia, fumi rectâ aſcendentis diſtinctivo, non reſinam vulgarem, ſed nobiliſſimam, ſeu *Ambarum* eſſe prodidiſſet. † In *Bangahun* vetula conchylia legens, fruſtum magnitudinis brachii invenit, pro reſina odorifera ordinaria habuit, (nam variæ & multæ reſinæ odoriferæ ſpecies à mari in littus propelluntur, ut *Batete*, Ambarum redolens, quam *Ambarum* quod vocant nigrum eſſe cenſeo; eo quod curatum, non ſemel pro viliori divendatur *Ambaro*. *Dairiangao*, *Raporago*, *Benzoini redolent*, *Tangay*, *Samato*. Aliis *Samata*, liquidambram, aut balſamum ſpirantes.) ſuffumigiis deſtinavit, & fermè in totum antequam quid rei eſſet edocta fuiſſet, conſumpſit. *Ambarum* non rarò valde tenax, & picis liquidæ modò molle inveniri multi affirmant, quod & *Fran. Combes* inſinuat dum ſcribit: aliquando in littore liquorem mollem, & recentem colligi, qui aſſervatus, nec non beneficiatus optimum eſſe deprehenditur *Ambarum*. Communis autem & vulgaris eſt opinio, quod & *Hieronymus de Huerta* cum *Fran. Combes* affirmat, *Ambarum* crudum aut recenter collectum, fragranti carere odore: *Joh.* nihilominus *Botero Benes* f. 90. *Ambarum* in *Ava* proſtans, & non adulteratum odoris eſſe ſumme fragrantis, ac acuti, ut naribus admotum illicò ſanguinem profluere faciat. *Alphonſus* de *Ovalle* in *Hiſt. Chilenſi* ſcribit. *Griſeum* eſſe odoris ſuavis, *nigrum* acutioris, differentiam verò hanc odoris, & coloris inde provenire, quod nigrum griſeo breviori tempore in mari, ac Soli expoſitum fuerit. * Dealbationem itaque *Ambari*, & duritiem, ac denſitatem ſali, ſaliniſque maris particulis, prouti *Succini* Soliditatem *Thomas Bartholinus* in Actis Medico-Philoſophicis *Haf.* Anno 1671. *Obſ.* 57. f. 113. adſcribemus.

† *Caſpar Bayam* circa 1680, inter *Adem* & *Mecam* in alto mari *Ambari* truncum prægrandem obvium habuit.

* *Sennertus* de Bitumine & *Ambram* odoratam, bitumen eſſe ex maris fontibus manans, & in ſummo mari, aeri expoſitum denſari & coagulari, ut ſuccinum, cenſet.

mus. *Ambræ griseæ* valde candicantis, & ut vocant finissimæ, asservo partem * quinis conchyliis, & particula ligni purridi in'aurente. Certum argumentum bonitatis gradum à diuturnitate elotionis, & morâ in maritimis fuisse assecutam. Sed quot capita, tot sententiæ, abundet igitur quisque suo sensu, donec tempus, & curiosorum labor certiora revelent.

*variè exfessa & atterebratam

V. *A Letter from Dr* William Oliver, *Physician and Fellow of the Royal Society, to Mr* James Petiver, *F. R. S. concerning the* Jesuits Bark.

SIR,

PEru Bark, comes from a *Tree* about the bigness of a *Plumb Tree*, with *Leaves* like *Ivy*, but not quite so big, and are always green. The *Indians* call it *Querango*. 'Tis gathered in *Autumn*, and the *Rind* taken off all round, as well from the *Trunk* as *Boughs*, which grows again in four Months, as *Cork* does: The *Trunk* is about the *Bigness* of a *Mans Thigh*: It bears a *Fruit* not unlike a *Chestnut* (except its outer *Rind* or *Shell*) which is properly call'd *China China*, and is esteem'd by the *Natives* beyond the *Bark* taken from the *Trunk* or *Boughs*. This *Account* I received from an *Ingenious Apothecary* at *Cadiz* in *Spain*, A. D. 1694. who had lived in *Peru*, and seen it growing, and gathered it several times: From this *History* I made this *Observation*, that probably *China China*, or the *Rind* of the *Fruit*, was first only in Use, and the more powerful Medicine, used in smaller quantities, and that the *Bark* of the Tree came not into play till some time after; when the *Vertues* of it, known in *Europe*, occasioned a greater demand for it, whether this be a just Observation or no, I submit to your better Judgment.

VI. *Part*